

Johann Fecht Johann Wilhelm Stricker

Theses Ex Universa Theologia Polemica Selectae

Rostochii: Wepplingius, 1695

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740913301>

Druck Freier Zugang

RU theol. Sept. 1695

Fechtius, Joh. /d

IX is
THESES
EX
UNIVERSA
THEOLOGIA
POLEMICA
SELECTÆ.

269
QVARUM PARTEM PRIMAM
I
D. B. 7.

CONSENTIENTE R. FAC. THEOLOGICA,
SUB PRÆSIDIO

JO. FECHTII, D.

ET PP. CONSISTORII DUC. ASSESSORIS
ET DIST. ROSTOCH. SUPERINT.

PRO PUBLICO EXERCITIO

VENTILANDAM PROPONIT,

1695
AD D. XXVIII. SEPT. A. M. DCXCV.

JOH. WILH. STRICKER,
GUSTROVIENSIS.

ROSTOCHII.

ANNO MDCXCV. JOHANNIS WEPPLINGII, Acad. Typographi.

THESES EX THEOLOGIA POLEMICA!

I.

Controversia de genere Theologiæ non ita necessaria est, quin, quæcunque in Theologiâ traduntur, sine eâ intelligi possint.

II. Theologiam Gentilium puriorem omnium clarissimè repræsentant aurea Pythagoræ Carmina, magisque aureus Hieroclis ad illa commentarius, à

Merico Casaubono illustratus, tantam ubiqve & pietatem & conscientiæ curam præferens, ut tale quid in ullo alio Gentilium libro frustra quæras, immò in plurimorum Christianorum scriptis, Gentilem sapientiam amantibus, haut deprehendas; atqve hanc ipsam ob causam auro contra habendus.

III. Cum alicubi lego: *non potest aliqua cælestem veritatem agnoscendi esse via sine pietate*, inde concludo, neminem converti posse à tenebris ad lucem, ab erroribus ad veritatem, priusquam sit pius; & è contra pius aliquem esse posse, etiam si veritatem nondum cognoscat, sed adhuc in tenebris & erroribus versetur; quo pacto sanctificatio prior erit illuminatione, quod absurdum. Cæterum pietatem viam esse ad profectum in veritate, non negatur.

IV. Cum quis ita argumentatur: *veritas Divina de legitimo Dei cultu præstando reddit certos; ergo pietatem comitem habet individuatam*: perinde facit, ac cum quis ita colligit: *mandatum Principis de voluntate ipsius certos reddit; ergo obedientiam comitem habet individuatam*. Ergo nemo mandatis Principis inobsequens est.

V. Cum P. D. Huetius, vir longè doctissimus, in præfatione Libri de Demonstratione Evangelicâ, profitetur: *probari posse religionis Christianæ & Scripturarum veritatem eo genere de-*

A

mon

monstrationis, quod non minus certum sit, quam demonstrationes ipse Geometrica, illudque §. III, exponit: posse religionis Christianæ veritatem demonstrari ex ijs principijs moralibus, quibus fidem experientia magistra conciliat, quæq, nemine contradicente, ac tritissimo pervulgatissimoque omnium usu & consensu recepta sint, ultrò consequitur, criteria illa, ex quibus tantum demonstrationis robur promanat, certitudinem gignere indubitam, nec intellectum quicquam causæ habere, quo minus fidem suam eidem adponat. Enimverò, quomodo cum hac Huetij assertione conciliabis, quando §. statim sequente IV. ubi cum his criteriis gratiam Christi, cujus solius ope fidem eam consequimur, sine quâ placere Deo non possumus, componit, non veretur asserere: viam sensuum ac rationis, per quam in animos nostros illabitur cognitio rerum, obscuram esse, ancipitem, fallacem, ad veri notitiam malefidam & intutam, infinitis obseptam Philosophorum aricis & questionibus? Quid est destruere, quæ ante posueras, si hoc non est? Quid enim? Demonstrationes Geometricas esse obscuras, ancipites, fallaces, malefidas, intutas? Quæ singula Geometricis demonstrationibus in adjecto contradicunt. Itane anceps est, utrum æqualibus, si addideris æqualia, æqualia iterum fiant? Itane obscurum est, bis duo esse quatuor? Itane fallax est, Romam aliquam in mundo esse; cui rei fidem experientia magistra conciliat? Itane ad veri notitiam malefidum & intutum est primum omnium rerum principium: impossibile est, idem simul esse & non esse; principia item moralia: DEum esse colendum, honestè vivendum & suum cuique tribuendum esse; quæ nemine contradicente & tritissimo pervulgatissimoque omnium usu & consensu recepta sunt? Nempe lumen majus obscurat quidem minus, non tamen tollit penitus & destruit.

VI. Sententia Samuelis Boblij, admirandæ de cætero industria in hac Academia quondam doctoris, quæ ut nomina, membra humani corporis de Deo enunciantia, de eodem propriè enunciare posset, abstractum ab omnibus nominum exemplis

exemplis conceptum, eumque ita universalem, ut omnibus in proprietate aptari posset, subtili invento formavit, vocis originem Grammaticam cum usu recepto confundit. Nec enim nomina id proprie significant, quod ab omnibus conceptibus particularibus abstrahitur, sed quod usu jisdem imponitur. Verba enim valent, sicut nummi.

VII. Nihil pervulgatum magis, etiam in Theologiæ compendiis, est, quam dicere: Patri in Divinis appropriari creationem, Filio redemptionem, Spiritui S. sanctificationem. Et quidem, ut res hæc rectius intelligatur, sciendum est, ob duplicem rationem aliquid personæ alicui appropriari. Primo ob unionem; quo pacto quidem Patri vox in Jordane è cælo delapsa, non verò creatio, & Spiritui S. species columbæ, non sanctificatio, appropriatur. Deinde ob personalem ordinem. De hac appropriationis specie cum quæritur: cur Patri approprietur creatio? vulgò responderi videmus: quia Deus Pater in creationis opere se potissimum manifestavit. Atque ita de cæteris personis & operibus, ipsis appropriatis. Quod ut de redemptione verum est, ratione unionis, quia Filius De sibi carnem univit, inque eâ sese manifestando, agendo, patiundoque genus humanum redemit; ita velim mihi exponi quomodo itaque Pater in creationis opere se manifestaverit. An personam suam in corpore assumpto ad extra sistendo? Id verò historiæ repugnat. An quod frequentius Patri creatio quam vel Filio vel Spiritui S. in Scripturis attribuitur? Tum dubium per æquè dubium solvitur; quæretur enim illic: cur Patri frequentius, quam cæteris tribuatur creatio? Et sponse ferè certare ausim, plura in Sacris loca esse, ubi Filio creatio quam Patri adscribitur. Quare ad ipsius potius operis appropriati cum proprietate personali Patris convenientiam, quam ad alia quælibet respiciendum esse videtur. Ut enim creatio primum omnium operum Divinorum est, quod nullum aliud antecedere potest, redemptio secundum, cum redimi nihil possit, nisi fuerit ante creatum; sanctificatio tertium, cum id sanctificetur, quod non creatum tantum antea, sed & redemptum

ptum est: ita hæc ipsa ordinis ratio & in personis Divinis occurrit, dum primum opus primæ personæ, secundum secundæ, tertium tertiæ appropriatur; atque adeo opera illa ad extra sunt quasi speculum ordinis, intra personas Divinas obtinentis.

II. Qvanquam in utramque partem inter Theologos pariter & Philosophos disputetur: utrum mundus creari potuerit ab æterno? negativa tamen & verior citra dubium est & tutior. Qvod enim ab æterno est, id est æternum, neq; sana ratio inter hæc duo ullam deprehendere potest, quantumlibet intensis omnibus ingenii nervis, differentiam. Si verò creatura vel æterna vel ab æterno esse potest, invalidum est argumentum, qvod pro Divinitate Filii Dei ex æternitate ejusdem hactenus adversus Arianos deduxerunt consensu qvodam Theologi nostri. Nec tutabitur illos distinctio inter id, qvod ab æterno est per dependentiam & qvod æternum est independentem. Æternitas enim dependens verè *συνεχόμενον* est. Aut enim qvod dependenter ab æterno est, aliquando nihil fuit, aut non fuit. Si non fuit; ergo nec creatum erit, cum creatio sit productio rei ex nihilo. Si aliquando nihil fuit & tamen fuit ab æterno, tum eadem consequentiâ aliquid durare poterit in æternum & tamen recidere in nihilum. Qvod est contradictorium. Colligendi vis adeo manifesta est, ut assensum, quam primum auditur, mereatur.

IX. Perquam absurdè olim Epicuræi, qvique hodie in Galliâ eorundem doctrinam amplectuntur, Deistæ providentiam Divinam ideò negant, qvia ea consistere nequeat cum illâ rerum in hoc mundo confusione, qvâ sæpe sursum omnia deorsumque verti videntur, neq; tamen à Deo, licet centies invocato, in ordinem rediguntur. Cum Deum Deum ordinis esse extra dubitationem sit collocatum. An enim in regno suo Rex ordinem non amat, qvia aliquando necesse est, ut quietem & pacem publicam nonnisi per confusissimos armorum conflictus & hominum commissiones obtineat? Anne contempti ordinis damnandus est coqvus, si absque confusione plurimas rum herbarum carniūque pretiosum jusculum conficere non

non potest? Aut Pharmacopœus, si ad conficiendam theria-
cam non herbas tantum & fructus & flores & radices & aromata
& gummi & semina & vina & succos & olea & mella & ligna &
infinita talia, sed ipsas de venenatâ maledictaqve viperâ carnes,
in ollam unam confundit, donec hæc omnia vi ignis probè ma-
cerata & qvafi consumpta in unam ordinatissimam saluberrimam-
qve medicinam coagulentur? Nec Deus, ut ordinis Deus sit,
neceſſe habet, ut imploratus confuſioni ſtatim & è veſtigio obi-
cem ponat, qvia nec pater degenerem filium, qvem domo eiecit,
ſine morâ recipit in gratiam, quantumvis centies à Filio rogatus,
ſed illud tempus expectat, qvo certioribus indiciis pœnitentiam
Filii exploraverit.

X. Angeli non ſunt miniſtri hominum, multò minus ſervi.
Nec enim ſuperior ſervit minori. Eſt hæc prærogativa Servatoris
noſtri, cui volenti angeli, tanqvam hero ſuo, ad nutum aſſeſſe, ei-
qve *Διενεῖν* ſive *ſervire* tenentur, Matth. iv. ii. Qvam excellen-
tiam longo ordine exeqvitur Apoſtolus, principio Epiſtolæ ad
Hebræos; ubi cum angelos *διεξῆκα πνεύματα, miniſtratorios ſpiritus*
vocat, ſtatim adiicit, cui miniſtrent, ei nempe, à qvo mittuntur,
qvi non eſt alius niſi ipſe Chriſtus, cujus in toto capite nobilitates
recenſentur. Mittuntur autem *εἰς Διενεῖαν Διὰ τὸς μὲλλοντας κλη-*
ρονεῖν σωτηρίαν, in miniſterium propter eos, qvi hereditaturi ſunt ſalu-
tem. Non dicit: *εἰς Διενεῖαν τῶν μελλόντων*, in miniſterium eorum,
qvi ſalutis erunt heredes; ita enim hominum miniſtri fierent; ſed
εἰς Διενεῖαν Διὰ τὸς μὲλλοντας, in miniſterium propter heredes ſalutis.
Ad eum modum, qvo Princeps præfectos ſuos ad ſubditos mittit,
ſibi, non ipſis miniſtratuſ, in rebus tamen, ſubditorum ſalutem
attinentibus. Deniqve non dicit: in miniſterium, cujus vi aſſociare
ſe electis, eoſdemq; cuſtodire debeant, ſed propter electos, qvòd
generalius eſt. Nam & ad Reges, Principesq; ſæpe impioſ, mit-
tuntur angeli, non ipſorum, ſed piorum cauſa, ut ſub eorum regi-
mine rutam ſecuramq; agere vitam poſſint, Dan. ix. 13. Qvam-
qvam verò infinitas homini utilitates juffu Dei præſtent, per id ta-
men non magis miniſtri ſervi; hominum efficiuntur, qvam Reges
& Principes ſubditorum ſuorum, qvorum uſibus univerſum illo-
rum officium inſervit.

A 3

XI. Pura

XI. Pura naturalia, si vel fingantur tantum existere posse, in Deum tamen peccati & imperfectionis culpabilis causalitatem necessario refundunt. Quid enim, si Deus, quod utiq; secundum istos assertores poterat, hominem in eo statu conderet? Hominem conderet per se imperfectum, qui actus cognitionis & appetitionis recti & boni commodè exercere non posset, sed vel cæci instar miserè frequenter impingeret, vel vincente in luctâ appetitu in varia peccata sceleraq; prolaberetur. At impossibile est, Deum in creando intendere naturam rationalem perfectam, (cum Deus & natura semper intendant id, quod in quolibet genere optimum est, nec vi naturæ suæ, optimæ perfectissimæq; aliter possint) sine labe, sine defectu, utq; finem suum consequatur, ex absolutâ potentia, cui nihil resistere potest, agere, & tamen fine suo destitui. Dic verò, in statu isto homini nullam positam fuisse legem, adeoq; imperfectionem inde ortam, perinde ut in bestiis, omni caruisse culpâ, ita absurdum absurdo cumulabis. Non enim status aliquis sine ullâ urgente ratione excogitandus est, & ut eundem tueri queas, paradoxa alia comminiscenda sunt, isq; status lege exuendus est, sed utrumq; firmis argumentis ostendendum. Quid verò? Anne dices hominem in aliquo statu legem non habuisse? Quæ itaq; illa lex est, quam Deus inscripsit in cordibus, etiam gentilibus? Rom. II. 15. *Qui ideo sibi metipsis lex sunt*, vers. 14. Aut naturâ careat homo, in puris naturalibus constitutus, quod in terminis absurdum, aut legem habeat oportet. Sed consideremus hæc, quia non ab omnibus accuratè expenduntur, paulò solidius. Si vel maximè ab Apostolo totidem ferè verbis non edoceremur: legi subjectam esse omnè creaturam rationalem, quocunq; ille in statu consideretur, res tamen ipsa & sana ratio hanc nobis veritatis confessionem sine dubio extorqueret. Hominem enim in puris naturalibus constitutum ratione præditum fuisse, honesta intelligente & svadente, fatentur omnes, & si diffiterentur, hominem esse eadem operâ negarent. Quod enim istud est animal, quod quid bonum sit, quid malum, quid virtutis, quid vitii nomine veniat, quid appetendum, quid fugiendum, quid fas sit amplecti, quid æquum avversari, ignoret? Bestia profectò, non homo. Noverat igitur homo ille purus, honesta ipsi sectanda esse, turpia verò vitanda. Et si in.

cognitum hoc ei naturâ fuisset, doceri hoc ratiocinando, colligen-
 doq; siquidem rationalis fuit & facultatem habuit unum ex altero
 eliciendi, (quod de intima rationis essentiâ est) hunc in modum
 potuisset: creavit me supremum Numen, quod est beneficium
 tam immensum infinitumq; quam inmensæ infinitaq; potentiæ
 est, facere, ut ex nihilo fierem aliquid. Nec verò me Deus fecit,
 ut essem res inanimis, verum ut animâ gauderem, nec animâ qua-
 licunqve, sed ut animâ intelligente & volente cætera animalia,
 tanquam novo & inæstimabili beneficio, superarem. Quot hæc be-
 neficia sunt, tot sunt vincula, quibus creatori meo obstringor. Sicut
 igitur ille infinitam in me ornandum potentiam impendit: ita ego
 infinitum ei, si fieri posset, amorem honoremq; debeo. Nihil in ani-
 mâ, nihil in pectore, nihil in omnibus viribus animæ corporisq;
 esse posse aut debere sentio, quod non obsequio illius devoveri
 destinariq; par sit. Nihil in appetitu, nihil in intellectu, nihil in
 voluntate meâ inveniri posse aut debere agnosco, quod obedienti-
 entia ejus se subtrahat; quod contra benefactorem tam benignum
 rebellet, quod amoris & honori in illum meo, siue directo consilio
 siue obliquo artificio, adversetur. Aut certè irrationalis fuerit
 homo in purâ naturâ, aut imperfectæ in essentialibus naturæ, (qua-
 lem à Deo creari contradictionem implicat) aut ita vi rationis
 ratiocinatus fuerit oportet. Jam verò hæc talia quid faciunt
 nisi legem naturalem, quæ est dictatum rectæ rationis de faciendis
 & omittendis, & si omiseris, aut contra feceris, peccatum ad-
 versus eandem? Certè ne concipi quidem potest, quomodo co-
 gnoscere quis bonum & obligatione teneri ad faciendum illud pos-
 sit, & tamen non peccet, cum victus ab inferiori potentiâ contra bo-
 num rebellat: verbi causâ cum homo puræ naturæ illectus dulce-
 dine vini contra judicium rationis superioris, hoc nefas dissuade-
 ntis, mero se & falerno intemperanter ingurgitat, acremq; exinde
 furorem contrahit, ut proximum convitiis proscindat, denique
 in illum irruat, eundemqve tollat è medio; aut Deum ipsum, qui
 tam fragilem ei naturam indidit, maledictionibus & blasphemis
 dilaceret. Hæc nempe tam nefanda flagitia juxta te, Naturalista,
 vitia non erunt, sed naturæ langviores; aut tu mihi deniq; expo-
 ne, quid rationis habeat homo tuus & quomodo eandem sine re-
 cogni-

cognitione debiti & officii & legis alicujus ratio cinando exerceat. Quanto verius deniq; & sanctitati Dei convenientius est, credere, primum hominem aliter condi non potuisse, nisi in exactâ facultatum omnium *συμμετρία* & naturali harmoniâ? Nam & potuisse hoc Deum, impius sit, qui dubitet, & voluisse, sapientia ejus & bonitas, ne de argumentis aliis quidquam dicamus, abunde nobis testatum reddunt. Quid igitur me cogit, inimicam quandam concupiscentiarum *ἀταξία* & inordinatam *σύρραξι* menti meæ imprimere, sacrarum Literarum luce destitutæ, cum possim pulcherrimam affectuum omnium & cupiditatum amicitiam & convenientiam? Inprimis cum quicquid peccaminosæ contentionis & intestini belli naturæ nostræ hodie hæret, id uni lapsui, non naturæ institutæ, neq; naturæ conditori, ubiq; imputet Scriptura.

XII. Memorabile planè est in eâ Academiâ, quæ præ cæteris omnibus & Aristoteli pressè semper adhæsit & doctores Aristotelicæ Philosophiæ habuit omninò incomparabiles, (quod equidem me iudice immortalis illi scholæ gloriæ est) *Jo. Conradum Dürrium*, virum, dum viveret, exacti judicii & solidæ eruditionis, sententiam de immediatâ animarum creatione, cui ab illâ usq; ætate, quâ nomen suum inter *Σηβοὺς τῆς ἀληθείας* est professus, illectus auctoritate eorum virorum, qui hanc doctrinam perpetuâ quasi successione in illâ Academiâ tradiderunt, quosq; ipse pro sapientiæ oraculis habebat, tam firmiter adhæsit, ut contra sentientem ne quidem audire sustineret, tamen in senili ætate mutasse; quo tempore nempe, ut ipse ait, juxta Platonis Aristotelisq; dictum animi virtus efflorescat, cum corporis vigor deflorescere incipiat. Fecit id Epistolâ ad *Sira. Bornmeiserum* datâ, ab eodemq; A. MDC. LXXIV. in lucem editâ. Cujus nos argumentum, quia in omnium manibus illa non est, hic repræsentabimus. Dicit itaq; , si animæ humanæ hodie demum aptatis corporibus, suis quæq; temporibus creatæ à Deo, intrudantur, tum id Philosofo probandum esse vel sensibus vel ratione. At è sensibus ne quidem remotè & ex effectu, ul- lum esse omnium consensu creationis indicium. Si dicas, id patere ex ratione, cavendum primò esse, ne incidas in cavillum Aristotelis, *qui absurdum esse dicat, petere rationē, in sensu non fundatam*. Deinde si colligas: anima immortalis est & immaterialis; ergo creatur:
tum

tum' le potius concludere; ergo producitur ad modum producibilitati
 naturæ suæ spirituali respondentem, nempe non educi ex potentiâ ma-
 teriæ, qvalitatibus materialibus instructæ, formas è gremio quasi suo
 absorbere solitæ, functiones etiam non alias formis suis materialibus
 concedentis, quam quæ crassitiei suæ materiali sunt immersæ. Ab his
 conditionibus servilibus omnibus animam esse immunem. Si dixeris,
 contradictoria esse: omnis substantia vel creatur vel generatur, tum le,
 (ob ambiguitatem vocis generandi) potius dicere: omnis substantia aut
 producitur ex subiecto, aut non ex subiecto. Animam verò produci ex
 subiecto. Hui, inqvies, ergo est corruptibilis. At respondet: ne
 cœlum quidem est corruptibile, cum tamen ex subiectâ, eaqve cras-
 siore certè quantitate pæditâ, materiâ constet. Deinde per subiectum,
 ait, non intelligo illud primum subiectum, receptivum formarum mate-
 rialium & generationis & corruptionis, sed substantiam incompletam,
 quæ nature suæ fecunditate, à primo creatore inditâ, id habet, ut à compo-
 sito, cujus est cœpêdxia, adhibita & applicata ad cœpymen, positis omnibus ad
 generandum requisitis, producat animam in specie sibi similem, puta spiritua-
 lem, juxta cum cæteris sive facultatibus, sive animabus, animam vegetativam &
 sensitivam modo causandi forma proprio producentibus. Atqve hoc esse
 Aristoteli *ἰσχυρὸς* accedere, *extrinsecus*, id est, non è potentiâ crassæ
 materiæ; quamquam specialem generationis animæ modum nunquam
 expresserit, cum hunc illi morem fuisse sciamus, ut in iis, quibus sensus
 fides illum destituebat, non temerè quid aut affirmaret, aut negaret.
 Jam olim summum Philosophum, *Corn. Martini*, possibilitatem saltem,
 quâ possit substantia immaterialis ab immateriali produci, concessisse,
 quamquam immeritò à curiosulis irrisum. Ego verò, concludit Dürrius,
malim talem aliquam possibilitatem concedere, quam creationem animæ admit-
tere, cujus nec tantillum vestigium vel vola in naturâ apparet. Immo potius
 ratio nullo principio, nullo effectu inducitur, ut statuere debeat, homini cœlitus
 esse expectandam alteram sui partem, idq; quotidie per creationem, quam na-
 tura dudum instituta & tam diu conservata prorsus ignorat & respuit, contenta
 viribus, sibi primitus à Deo concessis & continuato bodieq; influxu benignè
 conservatis. Qvin potius dictare naturam, totum suppositum produci
 à generante, quamquam hoc ipsum ex partibus, toto genere Physico di-
 versis, unâ immateriali, alterâ materiali, constet; idq; unicum exemplum
 sit

fit in rerum naturâ, ubi aliquod generans ex duobus principiis essentialibus, uno immateriali altero materiali, constans, possit effectum sibi univocum & ὁμογενῆ producere: unde quidem hominis præ aliis omnibus præstantiam colligendam esse nullus dubitet.

XIII. Ordinaria de peccatis regula est: *anima, quæ peccaverit, ipsa morietur. Non filius portabit iniquitatem patris, nec pater iniquitatem filij.* Ezech. xix. 19. 20. Intelligiturq; extra hunc contextum, ceu Deut. xxiv. 16. de morte cum temporali, tum æterna. Sed apud Ezechielem mortem cum primis temporalem, quæ simul omnis generis calamitates continentur, respici planè certum esse puto. Nam cum Judæi dubitarent, an aliquando è captivitate Babylonicâ in patriam reversuri essent, si vel maxime pœnitentiam agerent; quia scilicet ob parentum scelera in exilium hoc fuissent abducti, quæ tanta fuerint, ut liberationis illis nullam spem facerent, atq; ideò in ista erumperent verba: *pâtres nostri uvæ acerbas comederunt & dentes filiorum obstupescunt*, hoc est, interprete Chaldæo: *patres peccaverunt & filij vapulant*; Prophetâ, Judæorum, ut in Præfatione ait Lutherus, in captivitate consolator, per totum caput negat, hoc proverbium locum tum habiturum, sed Deum eum tantum puniturum esse, qui peccatis & flagitiis contaminaverit, cæteros verò, Divinis legibus obsequentes à suppliciis fore immunes. Planè itaq; probo opinionem D. Dannhaueri, in Hodosophiâ expressam: sententiam Prophetæ hic non esse generalem, sed agere de peccato individuali & personali, deq; gratiosa voluntate Dei, secundum juris rigorem tum non acturi. Nam si universim & citra exceptionem verum esset, patrem non portare iniquitatem filij, nec filium iniquitatem patris, quomodo id conciliaretur cum Decalogico illo: *visito iniquitatem patrum in filiis*? Aut si Ezechielem unice de morte æternâ, quod perquam absurdè facit *Cornelius à Lapide*, Molen verò de temporali, & quidem in filiis, parentum vestigia prementibus, intelligas, quomodo cum hoc sensu compones infantes, ob parentum delicta in diluvio merfos? Quomodo diserta ipsius Dei verba: *& filij vestri vagi erunt quadraginta annis, ferentq; pœnam scortationum vestrarum, donec deficiant cadavera vestra in deserto.* Num. xiv. 33. Quid est, ferre pœnam scortationum paternarum, quam ferre iniquitatem parentum?

FINIS PARTIS. PRIMÆ.

tum' le potius concludere: ergo producitur ad naturæ suæ spirituali respondentem, nempe naturæ, qualitatibus materialibus instructæ, for absorbere solitæ, functiones etiam non alias concedentis, quam quæ crassitiei suæ materiali conditionibus servilibus omnibus animam esse contradictoria esse: omnis substantia vel creatura (ob ambiguitatem vocis generandi) potius dicitur produci ex subiecto, aut non ex subiecto. Ad subiecto. Hui, inqvies, ergo est corruptibile cælum quidem est corruptibile, cum tamen in ore certè quantitate præditâ, materiâ constituitur, non intelligo illud primum subiectum, re materialium & generationis & corruptionis, sed quæ natura suæ fecunditate, à primo creatore indito, cujus est complexiō, adhibita & applicata ad cōgenerandum requisitis, producat animam in specie sibi juxta cum cæteris sive facultatibus, sive animabus sensitivam modo causandi formæ proprio producere. Aristoteli Jūgēdes accedere, extrinsecus, id est materiæ; quamquam specialem generationis a se expresserit, cum hunc illi morem fuisse sciā fides illum destituebat, non temerè quid aut Jam olim summum Philosophum, Corn. Mart. quā possit substantia immaterialis ab immateria quamquam immeritò à curiosulis irrisum. Et malim talem aliquam possibilitatem concedere, quam asserere, cujus nec tantillum vestigium vel vola in natura nullo principio, nullo effectu inducitur, ut statim esse expectandam alteram sui partem, idq. quotidiana dudum instituta & tam diu conservata prorsus viribus, sibi primitus à Deo concessis & continuè conservatis. Quin potius dictare naturam, ut à generante, quamquam hoc ipsum ex partibus versis, unâ immateriali, alterâ materiali, constituitur.

B

producibilitati potentiâ materiæ, quæ quasi suo modo materialibus constituitur. Ab his Si dixeris, naturæ, tum le, substantia aut produci ex sponder: ne â, eaque crassæ per subiectum, marum materiarum incompletam, ut à compositis omnibus ad materiam spirituales, vegetativam & quæ hoc esse potentiâ crassæ, tum nunquam, quibus sensus aut negaret. tatem saltem, i, concessisse, cludit Dārrius, anima admit- Immò potius homini cælitus nem, quam nature spiritus, contenta in fluxu benignè fitum produci ere Physico di- um exemplum sit

